

LAPKRIČIO 23 D. KARIUOMENĖS ŠVENTĖ: LIETUVOS KARIAI PRIE KATEDROS IŠLAISVINTAME VILNIUJE

Tai būtų bent pradžia

Danutė Bindokienė

Nuo to laiko, kai 1944 metais daugumas šiuo metu užsienyje gyvenančių tautiečių, vokiečių-rusų frontui gulant ant kulnų, peržengė Vokietijos sieną, juose niekuomet neišblėso begalinis troškimas žinoti, „kas darosi Lietuvoje“.

Net ir po to, kai Sovietų sąjunga okupuotus kraštus nuo Vakarų atitvėrė „geležine uždanga“, daugeliu atveju ta „geležis“ mums buvo panaši į sieta, pro kurį informacija iš tėvynės nuolat prasiskverbavo

ir plačiai nuaidėdavo savo tautiečių tarpe užsienyje. Iš dalies tai buvo ir dėl to, kad rezistentams tėvynėje būtinai reikėjo šalininkų Vakaruose. Jie tikėjo, jog savieji žūtbūtinę kovą su okupantais pagarsina laisvuose kraštuose. Ir neapsivylė.

Lietuviška spauda užsienyje plačiai rašė apie partizanų kovas, persispausdino „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikas“, kovojančių už žmogaus teises veiklą ir pan. Buvo perspausdinami ištisi pogrindžio leidiniai, su didžiausiais pavojais ir pasiryžimu atvežti į Vakarus.

Nuo lituanistinės mokyklos vaiko iki seno pensininko — visi užsienio lietuviai, nenutolę nuo savo tautinės grupės, neblogai orientavosi apie gyvenimą okupuotoje Lietuvoje ir stipriai reaguodavo, kai reikėjo konkrečios pagalbos skriaudžiamiesiems tautiečiams. Mes išmokome rasti tiesą net propagandiniuose leidiniuose, kurių niekuomet čia netrūko. Juk visokios „ryšių su užsienio lietuviais“ draugijos stengėsi „pasitarnauti“, dosniai siūsdamos mums knygas, leisdamos net specialią periodiką. Norintieji — o tokių visuomet buvo pakankamai — galėjo apsirūpinti ir literatūra, ir naujie-

SEMANARIO

MŪSŲ LIETUVA

JORNAL CULTURAL "NOSSA LITUÂNIA"

Rua Inácio 671 – Vila Zelina
03142-001 SÃO PAULO – SP. – BRASIL
Diretor Resp. VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: PETRAS RUKŠYS
Redige Equipe Editorial – Fone: 63-5975

Metinė prenumerata Brazilijoj R\$.15,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS: R\$.25,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetrą: R\$.2,00
Straipsnius ir Korespondencija Redakcija tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos ir leidėjų nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti PETRAS RUKŠYS vardu.

Atskiro numerio kaina R\$.0,50
Į P. Ameriką oro paštu: 45 Dol.
Į tolimus kraštus 75 Dol.
Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS: R\$.20,00

nomis iš Lietuvos.

Deja, ši „lazda“ dviejų galų ne tik anuomet neturėjo, bet ir šiandien neturi. Pavartykime pagrindinius Lietuvos dienraščius ir kitą periodiką, tuomet pasklaidykime užsienio lietuvių spaudą. Rasime, kad šiapus Atlanto kiekviename laikraštyje nemažą dalį užima medžiaga, susieta su Lietuva. Neminėsimė, ar ji teigiama, ar neigiama, tik konstatuojame patį faktą. Nors mūsų tautiečiai iš užsienio dabar jau gausiai lankosi tėvynėje ir, rodos, turi savo nuomonę apie įvairius jos gyvenimo aspektus, vis dėlto tas nepasotinamas troškimas dar daugiau žinoti nei kiek nesumažėjęs. Tai galima pastebėti ir iš renginių (bent Čikagoje). Beveik kasdien girdime apie vakaronę, popietę, susirinkimą, kur tas ar kitas asmuo pakviestas papasakoti savo išpūdžius iš lankymosi Lietuvoje, parodyti skaidres, vaizdajuostę. Publikos tuose renginiuose niekad netrūksta.

Tačiau tėvynėje užsienio lietuvių gyvenimas taip ir liko kone nematomas. Okupacijos metais bet koks dažnesnis kontaktas (išskyrus su „specialiai paruoš-

tais“, patikimais žmonėmis) buvo nepageidaujamas. Mūsų knygos, periodika, nors į Lietuvą patekdavo, bet buvo „pokraktu“ – prieinama tik su tam tikrais leidimais ir tam tikriems žmonėms. Eiliniai piliečiai nežinojo, arba mažai žinojo, kad užsienyje verda gyvas, lietuviškas, kultūrinis gyvenimas, statomos operos, gyvuoja ansambliai, šoka tautinių šokių grupės, veikia organizacijos, jaunimas mokosi lietuviškose mokyklose, stovyklauja savose stovyklavietėse...

Nedaug daugiau apie „išėviją“ Lietuvoje žinoma ir šiandien, nebent pasišaipoma iš „amerikonų“, kurie nori pilietybės tik dėl to, kad atimtų iš vargšų, tiek kentėjusių okupacijos metais, paskutinius namus, žemės sklypelį... Kurį laiką sklaidėme pagrindinius Lietuvos laikraščius, ieškodami žinių iš užsienio lietuvių kultū-

rinio gyvenimo. Juk ir pas mūsų ten nuolat lankosi žurnalistai, mokslininkai, politikai, menininkai ir paprastesni tautiečiai. Deja, dažnesnių bei išsamesnių reportažų nepagausėjo. Tiesa, aprašant Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventę nebuvo įmanoma išjungti užsienio lietuvių, bet tai išskirtinis atvejis.

Jeigu Elta gali kasdien užsienio lietuvių spaudai siųsti žinias iš Vilniaus, kodėl nedaroma žygių surasti patikimų žmonių, kurie paruoštų pora puslapių iš čionykščio gyvenimo, persiųstų nors ir tai pačiai Eltai, o ji paskleistų po Lietuvos laikraščių redakcijas? Tai būtų bent pradžia...

KAUNO ARKIVYSKUPIJOS EVANGELIZACIJOS CENTRAS
Nemunaityje, Alytaus rajone, surengė jaunimui stovyklą liepos 16-23 d.d. Dalyvavo apie 140 jaunuolių, daugiausia parapijų jaunimo vadovai. Šv. Rašto temų ryšys su gyvenimu buvo pagrindinė mokymosi programos dalis. Birželio 26 – liepos 2 d.d. dvylika centro bendradarbių dalyvavo studijų savaitėje Kiolne. Centro kvietimu, rugpiūčio 7-10 d.d. Lietuvoje viešėjo 23 saleziečių grupė iš Italijos Torino Šv. Augustino oratorijos. Svečiai papasakojo apie darbą su vaikais ir jaunimu. Rugpiūčio 8 d. Palemono parapijoje, dalyvaujant svečiams, buvo surengta vaikų ir jaunimo diena. Vaikai nuo 6 iki 17 metų žaidė, dainavo, šoko. Mišių metu vysk. S. Tamkevičius pasidžiaugė, kad „ tarp mūsų jaunimo ir svečių saleziečių užsimezgė draugystė“, dėkojo svečiams už pagalbą.

IND. COM. DE PÉÇAS FRIGORÍFICAS STELKA LTDA

- Moedores de carne inox
- Cortador de carne congelada inox
- Misturadeira hidráulica inox
- Ensacadeira inox
- Cortadores de toucinho inox
- Cutters inox
- Descoradeiras inox
- Injetor de salmoura inox
- Quebrador de gelo
- Mesas em inox
- Carrinhos e tachos inox
- Facas para qualquer tipo de cutters.
- Discos de aço para emulsionadoras de carnes.
- Facas e discos em aço especial para qualquer tipo de moedor de carnes.
- Bocas-roscas sem fim (Caracol) em aço inox e aço temperado.
- Facas e discos especiais sob encomenda.

CGC. 61.522.645/0001-89

INSCR. EST. 104.832.242.110

R. Antônio Macedo, 410 - CEP 03087 - Parque S. Jorge - São Paulo - Fax: 2950195 - Fones 295-0195 - 295-9446

MONIKA M. STELMOKAS ir JOÃO STELMOKAS
SVEIKINA SAJUNGĄ MININČIA 64° GYVAVIMO METUS

DR. LUIS DE CARVALHO

KALINAUSKAS

ADVOGADO

R. dos ESTUDANTES 15, 6º and. conj.62

Fone: 277.35.48

LIETUVOJE

Pasirašyta Europos tarybos sutartis

Rugsėjo 14 d. Lietuvos ambasadorius prie Europos tarybos Aurimas Taurantas pasirašė Europos sutartį prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą bei du tos sutarties protokolus. Kaip rašo ELTA, pagal šią sutartį sudaromas pasirašiusių kraštų atstovų komitetas, įgaliotas ap-lankyti laisvės atėmimo vietas, teikti pasiūlymus teisiškai juose laikomų asmenų apsaugojimui nuo kankinimų, žiauraus ar nežmoniško elgesio. Tokiu pobūdžio veikla papildo apsaugos tvarką, numatytą Europos žmogaus teisių sutartyje. Pirmasis protokolus leidžia prisijungti prie sutarties valstybes, kurios nėra Europos tarybų narės. Antrajame nustatytas komitetas sudarymas. Sutarties pasirašymas buvo vienas iš Lietuvos įsipareigojimų prieš stojant į Europos tarybą. Lietuva yra pirmoji Baltijos valstybė, pasirašiusi šią sutartį bei jos protokolus.

Demonstracija prieš vyriausybę

ELTA praneša, kad rugsėjo 14 d. Vilniaus Nepriklausomybės aikštėje susirinko daugiau kaip 3.000 žmonių, reikalaujančių, kad Lietuvos vyriausybė, seimas ir prezidentas atsistatydintų. Nutarta sudaryti visuomenės tribunolą ir pradėti apklatinimo procesą. Demonstraciją surengė Lietuvos indėlininkų teisių gynimo iniciatyvinė grupė ir Lie-

Sventa Naktis

LIETUVIŠKU KALĖDINIŲ GIESMIŲ

NAUJA JUOSTELĖ

Gaunama šv. Juozapo parapijoje.

tuvos pensininkų ir invalidų gynimo komitetas. Prezidentui, seimui ir vyriausybei bus įteikta 22 punktų rezoliucija. Dalyviai pareiškė, kad Lietuvoje vykdoma ekonominė politika yra ekonominis genocidas.

Krinta gyventojų skaičius

BNS skelbimu (liepos 28 d.), statistika rodo, jog Lietuvos gyventojų skaičius sumažės 44.000 per sekančius 20 metų, nebent įvyktų esminiai socialiniai ir ekonominiai pakitimai. Dabartinis gyventojų skaičius, pasiekęs 3.7155 milijonus, nukrito 2.194 per pirmus šių metų 6 mėnesius dėl gimimų sumažėjimo. Statistikos departamento vedėjas Kęstutis Zaborskas spaudai pranešė, kad tai vyksta dėl gyventojų prastos finansinės padėties ir gyvenamųjų butų trūkumo. Jis taipgi pažymėjo, jog santuokų šiomet mažiau (pernai 9.250, šiais metais 8.650 pirmą pusmetį). RSJ

LIETUVOS ATSTOVYBĖS IŠDUOS KILMĖS PAŽYMĖJIMUS

Vilnius, gegužės 23 d. (Elta) — Lietuvos diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms suteikta teisė išdavinti, patvirtinti formos pažymėjimus, pagal kuriuos iš lietuvių kilmės asmenų neimamas mokestis už vizų išdavimą, pratęsimą bei už pataisas jose. Anksčiau tokias pažymas galėdavo išduoti tik Krašto Lietuvių Bendruomenės.

Tai padaryta todėl, kad ne visose užsienio valstybėse veikia Lietuvių Bendruomenės, todėl lietuvių kilmės asmeniui gauti tokį pažymėjimą būdavo gana keblu.

Be to, Užsienio reikalų ministerijos vadovų nuomone, diplomatinės ar konsulinės įstaigos pareigūnas yra ne mažiau kompetetingas už krašto Lietuvių Bendruomenę nustatyti ar asmuo yra lietuvių kilmės. Jiems suteikus teisę išduoti pažymėjimus, turėtų mažiau pasitaikyti tokių atvejų, kai vieniems lietuvių kilmės asmenims nemokamos vizos išduodamos, o kitiems atsisakoma jas išduoti.

ATSKRIDO "STEPAS DARIUS"

Vilniaus orauostyje birželio 23 d. nusileido Stepo Dariaus vardu pavadintas keleivinis dviejų variklių "Boeing 737-200" lėktuvas, anksčiau priklausęs JAV orinio susisieki-mo bendrovei "Delta Airlines". "Stepas Darius" yra pirmasis dabinių Lietuvos Avialinijų (LAL) už 8.300.000 dolerių nusipirk-tas lėktuvas. Sutartis su jį pardavusia firma "Empire Capital Corporation" buvo pasirašyta kovo 21 d. LAL šiam pirkiniui iš JAV bankų gavo pusketvirto milijono dolerių paskolą, o Lietuvos biudžeto buvo gauti neprocentinė 11,5 milijono dolerių paskola. Ją reikės grąžinti iki š. m. rugsėjo 1 d. LAL skolas per keletą metų turėtų išmokėti pats Stepo Dariaus vardu pavadintas "Boeing 737-200" lėktuvas. Vilniun jį iš Arizonos parskraidino trys LAL kapitoniai — Stasys Jarmalavičius, Antanas Žilinskas ir Vidas Parutis, pašventino Vilniaus arkikatedros rektorius mons. Kazimieras Vasiliauskas. Nupirkęs "Boeing 737-200" lėktuvas, pagamintas 1982 m. gruodžio 30 d., yra atnaujintas, aprūpintas modernia navigacijos ir automatinio piloto sistema "Omega". Stepo Dariaus vardą gavusį "Boeingą 737-200" LAL dabar naudos maršrutiniams skrydžiams iš Vilniaus į Vakarų Europos Frankfurta, Amsterdamą, Paryžių, Londoną. Juo bus pakeistas iš Airijos nuomotas senesne įrangą turintis "Boeingas 737-200". Jo nuomos sutartis, pasibaigusi š. m. birželio 21 d., pratęsta tik pusmečiui už pusantro milijono dolerių.

LUMAHE'S

STATYBOS MEDŽIAGŲ, HIDRAULIKOS, ELEKTROS DIRBINIŲ

KRAUTUVĖ

SAVININKAI

ALBINAS ir MAURICIO SELIOKAS

Rua dos Ciclames, 536 — V. Bela - Tel.: 215-62.47

IŠTESĖJĘS KOVĄ PRIEŠ SOVIETUS

VIENO GYVENIMO ISTORIJA

Rašo Stanislovas Laucevičius
Redaگوjo Henrikas Valavičius

(Tęsinys iš praeito nr.)

RYŠIAI SU KITAIŠ PARTIZANAIŠ

Naktimis mes vaikščiojome po kaimus, apsilankydami įvairiuose kolūkiuose, kur duodavome drausmės pamokas komjaunuoliams ir kolūkių valdininkams, kad neengtų savo kaimynų, išduodami ar apskųdami enkavedistams. Čia mes platinome tarp žmonių partizanų laikraštį "Laisvės Balsas". Kolūkių pirminkams, sandėlininkams ir brigadieriams perduodavome grūdų ir mėsos užsakymus partizanų išlaikymui. Kur pasitaikė susidurti su sribais, tai yra, enkavedistų apmokamais šnipais ir agentais, slampinėjant po kaimus, juos apšaudydavome ten pat ant vietos. Vienu žodžiu, palaikėme tvarką, vesdami kovą prieš Sovietų okupacijos įvestą komunizmo santvarką, kad tokiu būdu išlaikyti tautos rezistencijos dvasią ir ištesėjimą prieš Sovietų rusų valdžios užmačias prieš lietuvių tautą. Turėjome pankamamai maisto ir drabužių. Be to sušelpdami gerų žmonių, kurių parama buvo dar labiau ypatinga, perspėjant ir informuojant iš anksto apie partizanams grėsiąčius pavojus. Taip ir gyvenome po žeme, kur turėjome radio aparatus ir klausėmės žinių iš užsienio. Tų žinių tarpe užėmė nepaprastą vietą J.A.V. bių Centralinės Informacijos Tarnybos skleidžiama neatsakomą propaganda, kurios tikslas tuo laiku buvo žadinti ir palaikyti neramumų ir pasipriešinimo šaltinius Sovietų Sąjungos pasienio srityse, kaipo tam tikra Amerikos užsienio politikos priemonė, kad būtų panaudota, tarpe įvairių kitų "Šaltojo Karo" tikslams prieš Sovietų Sąjungą, kuri Berlyno krizės metu buvo pasiekusi savo didžiausią įtampą. Šios klaidingos ir klatingos informacijos rémuose pasiekdavo okupuotą Lietuvą žinios, jog prasiđėsiąs naujas karas, jog Lietuva būsiąnti Vakarų Sąjungininkų kariuomenių išvaduoatą, jog partizanų kova prieš Sovietų Sąjungą turėsiąnti greitu laiku išlaisvintos Lietuvos atpildą. Tam tikrais momentais net datos tų nepaprastų įvykių buvusios iš anksto nustatomos. Šių žinių sukeltos viltys partizanų sąmoneje sukurstė nepaprastus ryžtingumo, ištvermės ir drąsos

pavyzdžius, kovojant per eilę metų prieš nepalyginamą Sovietų karinę prepotenciją. Néra žodžių, kaip apsaityti šių kovotojų dramą, besigrūmusių nepasiekiamų iliuzijų valdžioje, nors tačiaų užstačiusių savo gyvybę už šventą idealą.

1952 metais mūsų ryšininkai Adomas ir Steponas Gedvilai išėjo į kariuomenę, ir mes netekom taip gerų žmonių. Mūsų ryšininkė tapo tų abiejų brolių sesutė Irutė slapyvarde Eglutė. Ji ateidavo pas mus į bunkerį, atnešdavo valgyti, perspėdavo, reikalui ištikus, apie grėsiąntį pavojų: ji susiuvinėjo ir išskalbdavo mūsų drabužius, kartu su savo mamyte apsilankydavo bunkeryje, jeigu kartais ji galėjo mums pasiūlyti kokių nors nelauktų dovanų,

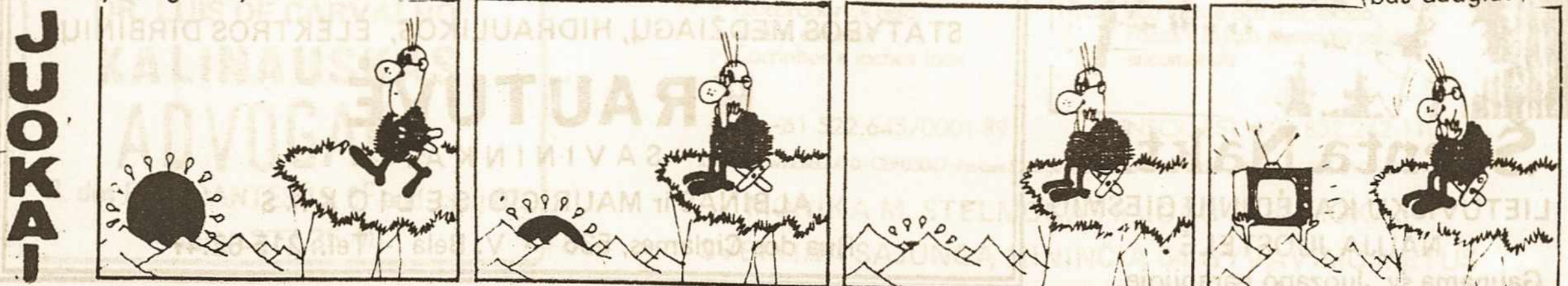
Mūsų bunkerio strateginė vieta radosi ypatingai ramioje zonoje, kadangi Paulauskio miškas stovėjo kaip tik ant ribos tarp dviejų valsčių: vakariniu pamiškiu éjo Plungės valsčiaus riba, o rytinė pamiškio dalis jau buvo Žarėnų valsčiaus riba. Plungės sribai siauté po kaimus, emant į vakarus nuo Paulauskio miško, o Žarėnų NKVD agentai ir pakalikai šnipinėjo ir kratė gyvenvietes kaip tik į priešingą pusę nuo to paties miško. Ir vieni ir kiti protarpiais praeidavo pamiškiais, bet į mišką nelysdavo. Mūsų gyvenimo ramybės bunkeryje niekas nedrumstė. Buvome gerai užmaskavę bunkerio viršų, apsodindami jį eglaitėmis ir apdengdami kerpėmis. Kiek kartų uogautojai, grybautojai, netgi medžiotojai bus perėję per bunkerio viršų, tuo tarpu niekada nepastebėję ar įtarę, jog po savo kójomis buvo bežengią per žmonių gyvenamąją vietą. Netgi ryšininkai nevisada surasdami lengvai įeinamąją angą, per kurią reikėjo įlysti į bunkerio vidų. Žiemos metu kelis kartus kareiviai perėjo per sniegu pasidengusį bunkerio viršų, nieko neįtardami, kas randasi jo viduje. Per žiemą pragyvenome ramiai, nevaikščiodami po apylinkes, kadangi maisto turėjome užtenkamai. Kartais naktį užeidavome pakvépuoti grynu oru, bet tik tomis dienomis, kai sniego nebuvo, ar priešingai, kai sniego pūga buvo užpuščiusi visus priėjimo kelius.

Mudu su Eglute draugavome. Vieną vakarą užėjau pas Mažiliuką (Justino Gedvilo slapyvardis) į namus. Buvo vėjuota, tamsi, be sniego naktis. Namie buvo Eglutė ir jos dvi mažametės sesutės. Neilgai prabuvau troboje, kai émė šuo loti.

Pasidarė taip neramu, širdį skauda, norisi kažkur eiti, kažkur bėgti. Nieko nelaukęs, aš sakau Eglutei, jog turiu eiti, ir išėjau. Atsidūręs pamiškėje, atsisėdau, laukdamas, kas bus toliau, kadangi šuo nesiliovė smarkiai lojęs. Nieko nesulaukęs, kiek pasėdėjęs atsikėliau ir parėjau į bunkerį. Sekančios dienos rytą Eglutė atėjo pas mane ir man papasakojo, kas jos namuose nutiko, man išėjus į bunkerį. Nepraėjus nei penkių minučių laiko man išėjus iš triobos, namus apspito visa gauja sribų ir enkavedistų. Jie iškratė visus namo kampus, šakėmis išbadė sieną daržinėje ir jaujoje. Visą kratos laiką Eglutė atkakliai buvo enkavedistų tardoma, reikalaujant išduoti, kas jos namuose buvo apsilankęs. Nežiūrint visų grąsinimų, Eglutė tvirtai ir nepalaužiamai išsigynė, jog joks žmogus nebuvo jos namuose sustojęs.

Naujuosius 1953 metus mes sulaukėme ir sutikome pačiame bunkeryje, kur mums draugijai palaikyti taip pat buvo atėjusi Eglutė. Per tų metų žiemą mes praleidome laiką ramiai, be nuotykių. Po Naujųjų Metų gal vasario ar kovo mėnesį mūsų ryšininkas pas mus į bunkerį atvedė partizanę moterį slapyvarde Lionė. Tai buvo vieno partizanų būrio vado žmona. Julius ją pažinojo iš anksčiau. Ji papasakojo mums savo gyvenimo istoriją, tai yra, partizanės moters gyvenimą. Jos vyras slapyvarde Buras buvo kitoje vietoje partizanų būrio vadas. Enkavedistai susekė jo slapstymosi vietą — bunkerį, kurį išsprogdino, Nušaudami jos vyrą ir dar du partizanus. Ji, Lionė, tą dieną buvo išėjusi į kaimą ir išliko gyva. Dabar likusi viena, ji ieško vietos, kad prisijungtų prie kito partizanų dalinio. Taip ji pasiliko pas mus kur ją vėliau švogerys vedė, passimdamas su ja žmonas. Turėjome savo bunkeryje naują šeimininkę. Ir man pasidarė lengviau, nes nebereikėjo valgio virti, nei indų plauti. Lionė mums pranešė, jog žinanči viename kaime vietą, kur pas jai pažįstamą gyventoją yra paslėptas ištisas ginklų ir drabužių sandėlys. Tarpe kitų dalykų ten yra paslėptos keturios lietuviškos kariuomenės uniformos, visai naujos, nedėvėtos. Lionė mus ragino leisti į žygį į tą jau pažįstamą vietą, kad parsinešti tų lietuviškų uniformų. Taip prasidėjęs pavasariui, mes keturiese išsirengėme į tą kelionę. Jonas Patrimskis betgi atsisakė kartu keliauti, skųsdamasis, esąs per senas ir turįs skaudančias kojas. Jis pasiliko vienas bunkeryje, mums išėjus.

(bus daugiau)

"VAIKO TĒVIŠKĒS NAMŲ" NAUJIENOS

Nepaisant daugybės kliūčių, gyvenimas "Vaiko Tėviškės Namuose" prie Marijampolės nesulaukiamai skleidžiasi. Daugeliui tai atrodo beveik stebuklas, turint prieš akis didžiulę infliaciją, kainų kilimą, nenugalimą biurokratiją, valdžios institucijų prasiskolinimą ir nepajėgumą spręsti problemas. Ne vienas gražus užmojis žlunga, acsimušęs į žmonių abejingumą, pasyvumą, iniciatyvos stoką. Didžiausia kliūtis ir toliau lieka nesutramdomas alkoholis, nesąžiningumas ir nenoras dirbti. Pussimtis vergiško darbo metų atpratino žmones mąstyti, ieškoti išeičių, imtis iniciatyvos... Tai siaubingą sovietinės okupacijos vaisiai, su kuriais kovoti gal būt teks ilgus dešimtmečius.

"Vaiko Tėviškės Namų" iniciatorių grupė dėl to džiaugiasi, kad su dosnių geradarių pagalba jai pasisekė, nors ir nevisiškai, įvykdyti praėjusių metų planą. Aštuoni šeimyniniai namai našlaičiams Socialiniame centre prie Marijampolės jau yra pastatyti. Keturiuose iš jų jau gyvena našlaičių šeimynos iš viso apie 40 vaikų nuo vienėrių iki dvylikos metų amžiaus. Juos globoja rūpestingai parinktos, nuo įsipareigojimų savo šeimose laisvos, pasiaukojusios moterys, kurias vaikai greitai pradeda vadinti mamomis. Jų pagalbininkes vadina tetomis. Šiose našlaičių šeimynose netrūksta nė tėvo. Tėviškas auklėjimo funkcijas čia pirmiausia atlieka šio vaikų kaimo direktorius. Po ilgo ieškojimo šias pareigas sutiko eiti jaunas pedagogas vilkaviškietis mokytojas Arūnas Urbaitis. Vėliau jam į pagalbą ateis kiti mokytojai, psichologai, kunigai, gydytojai. Tikimasi, kad kvalifikuotai bendraudami su vaikais, jie įstengs atlikti tą pedagoginio ugdymo uždavinį, kuris natūralioje šeimoje tenka tėvui.

Dėl lėšų stokos kitų keturių šeimyninių namų vidaus įrengimai dar nėra galutinai užbaigti. Jiems užbaigti dar reiktų apie 30.000 USA dolerių. Be to, jiems reikės baldų. Vieno namo apstatymas atsieina apie 6.000 USA dolerių. Namų apstatymui finansinę paramą esame gavę iš Brescia vyskupijos Carito (Šiaurės Italijoje). VTN gyventojai būtų labai dėkingi, jeigu ir tarp lietuvių atsirastų geradarių, kurie galėtų prisidėti prie šių namų įrengimo.

Sunkus uždavinys yra motinų-auklėtojų parinkimas. Čia "Vaiko Tėviškės Namams" į pagalbą atėjo Marijampolės aukštesnioji pedagoginė mokykla. Mokyklos vadovybei bendradarbiaujant, Švietimo ministerijai pritariant, pernai ir šiemet šioje mokykloje buvo surengti specialūs kursai. Gaila, kad tarp kursų lankiusių apie 30 moterų nedaug atsirado tinkamų VTN auklėtojų darbui. Nėra abejonės, kad Lietuvoje tokių moterų yra pakankamai, bet jas atrasti ir atrinkti tinkamiausias yra sudėtingas užmojis. Mokyklos vadovybė yra nutarusi ateinančių mokslo metų programoje įvesti nuolatinių VTN pedagogikos kursų.

VTN iniciatorių grupė yra nutarusi šiek tiek pakeisti pirmąjį Socialinio centro projektą: vietoj trijų šeimyninių namų našlaičiams pastatyti vieną didesnę namą pensininkams-seneliams, kurioje galėtų gyventi 15-20 žmonių. Taip galėtų būti integruojama vaikų ir senelių globa. Prie senelių namų turėtų būti pristatyta atitinkama koplyčia, kurioje galėtų sutilpti gal būt visi Centro gyventojai.

Tokiu būdu Marijampolės Socialinis centras apimtų: 12 šeimyninių namų našlaičiams, 1 namus seneliams, vaikų darželį, susirinkimų salę, administracinį pastatą, 2 svečių ir tetų namus, kelis garažus, 2 ūkinius pastatus. Numatoma, kad Centras turės apie 50 ha žemės, kuri tarnaus jo gyventojų išlaikymui ir vaikų auklėjimui darbu.

Pagal jau priimtus įstatymus našlaičius turėtų išlaikyti valstybė. Deja, dabar visos valstybinės institucijos nuo vyriausybės ir savivaldybių yra taip prāsiskolinusios, kad tikrai dalinai įstengia šių įstatymų laikytis.

Visus, kas gali, kviečiame prisidėti prie šio projekto realizavimo. Žinome, kad vien lietuvių jėgomis būtų sunku toki projektą realizuoti. Dėl to esame užmezgę ryšius su Italijos verslininkais. Vienas iš jų – Magazzini Nico Venecijos regione jau yra pažadėjęs labai rimtą pagalbą.

Kiekvieno geradarijo vardą esame pasirengę įamžinti šiame Socialiniame centre. Vieno šeimyninio namo kaina šiuo metu yra 50.000 USA dolerių. Paaukodami tokią sumą "Vaiko Tėviškės Namams", Jūs būtumėte tokio namo garbės šeimyninkas.

Nuoširdžiai kviečiame pasekti Kanados Lietuvių Katalikių Moterų pavyzdžiu. Jų surinktomis lėšomis Lietuvos našlaičiams jau yra pastatyti du namai. Vieno namo garbės šeimyninkas yra žinomas žurnalistas Algirdas Gustaitis iš Los Angeles. Kitus tris namus yra finansavęs anonimas geradarys, kuris nenori, kad jo vardas būtų skelbiamas. Pranas Bernotas iš Montrealio yra jau paaukojęs 43.500 Kanados dolerių. Kitas Kanados lietuvis Albinas Kantvydas VTN patėmė 20.000 Kan. dolerių. Sydney lietuvių "Caritas", Australijoje, paaukojo apie 20.000 dolerių.

Socialinis centras VTN Marijampolėje yra kuriamas, statybiniai planai yra vykdomi ir daugelio kitų aukotojų lėšomis. Štai pagrindiniai aukotojai, kurie yra paaukoję po 10.000 ar kiek mažiau dolerių: Sunkiai, Krasauskai, Vizgirdai, Valauskai, Macijauskai, Masioniai, Šematauskai, Masaitis, Lietuvos Dukterys Chicagoje ir Los Angeles, Laniai, Valauskiai, kun. Skilandžiūnas, kun. Juraitis, "Nepriklausomos Lietuvos Fondas" (Camberra, Australija), Daumanto Šaulių kuopa (Kali-

"Vaikų Tėviškės Namų" bendras vaizdas

PSICÓLOGA

Adriana Ventura

CRP. 06/38477-2

CRIANÇAS, ADOLESCENTES
e ORIENTAÇÃO AOS PAIS

CONVENIOS e PARTICULARES

Av. Paes de Barros, 1994 Tel.: 273-27.59
Moóca

IMPERMEABILIZAÇÕES

Eng. Antonio Rimkus

INDUSTRIAIS - RESIDENCIAIS - COMERCIAIS
PISCINAS - CAIXAS D'ÁGUA - LAJES - RESERVATÓRIOS

Materiais e Serviços

Rua Pinheiro Guimarães, 860 (próximo à Av. Zelina)

274-0114

fornija). Neįmanoma čia išvardyti visų smulkesnių aukotojų, kurie VTN parėmė siuntiniais ar mažesniais pinigėmis aukomis. Jų visų vardai bus įamžinti atitinkamose garbės lentose ar knygoje ir kasdienėje našlaičių namuose.

Berašant šią informaciją, mus pasiekė liūdna žinia, kad Montrealyje, Kanadoje vasario 17 d. mirė VTN žymusis geradaris Pranas Bernotas. Drauge su brangaus velionio žmona ir visais artimaisiais VTN šeima skaudžiai išgyvena šią netektį. Esame tikri, kad Dievo artumoje velionis visu aiškumu mato Lietuvos našlaičių globos pastangas, jas remia savo malda ir džiaugiasi pasiektais rezultatais. Jis visada bus su dėkingumu minimas, pasiliks gyvas ir mylimas Vaiko Tėviškės Namuose.

Iš aštuonių jau pastatytų šeimyninių namų trys dar neturi savo garbės šeimyninkų. Yra galimybė juos "išigyti", paaukojant Vaiko Tėviškės Namams 50.000 USA dolerių. Jūsų auka palengvintų galutinai atbaigti VTN projektą.

Kviečiame artimiausiu laiku aplankyti Marijampolės VTN gyventojus, kurių skaičius šiame metais jau tikriausiai pasieks šimtą.

Mons. V. Kazlauskas
VTN vardu

aukas galima siųsti tiesiog į VTN valiutinę sąskaitą: for credit to STATE COMMERCIAL BANK OF LITHUANIA; Fax 22/225726; Telex 261246 OPERA SU; S.W.I.F.T. BARU LT 2X;

APRENDA A CANTAR EM LITUANO

COM A NOVA FITA CASSETTE DE CANTOS POPULARES LITUANOS

Dicção clara. Acompanha a letra.

**LINKSMAI
DAINUOKIME**
ENVIAMOS PELO CORREIO

Gerbiamas kun. Petras Rukšys

Siunčiu jums čekį 10 reais, ir iš Angelės Vyšniauskaitės knygos "Mūsų Metai ir Šventės", apie mūsų kariuomenės kūrimo ir jos tragiško pardavimo. Buvo liūdna kunige Petrai, mačiau mūsų karius nuginkluotus, o škarmaluotu burliškai duodami įsakymus.

Bet aš žinojau, kad mūsų kariuomenė atgims, nors iki ten daug Lietuvos jaunimo žuvo. Daug jų kovojo kitų uniformose, daug jų paliko Lietuvoje pasitraukę į miškus, visi Generolo Plehavičiaus daliniai, pavirto partizanais. Mačiau daug jaunų Lietuvos kareivių besitraukiančius, prie Berlyno, kiti buvo sužeisti. Aš taip pat buvau jaunas Lietuvos karys.

Vytautas Skripka

1918 m. lapkričio 23-ąją Vilniuje buvo išleistas pirmas Lietuvos kariuomenės kūrimo įstatymas. Menkas tuomet buvo jos branduolys – vos 50 karininkų ir maždaug tiek pat karių savanorių. Dar neuniformuoti, su prasta ginkluote. Tačiau jau buvo Lietuvos kariuomenės pradžia.

Pirmoji karininkų ir puskarininkų mobilizacija paskelbta 1919 m. sausio 15 d. Netrukus įvyko naujokų šaukimas, o sausio 24 d. buvo įsteigta Karo mokykla.

Jaunos kariuomenės kovos krikštas įvyko mūsų su bolševikais 1919 m. vasario 7 – 8 d. kuriame krito pirmasis Lietuvos savanoris Povilas Lukšys.

Vasario 13 Alytuje ant tilto per Nemuną žuvo pirmasis Lietuvos kariuomenės karininkas Antanas Juozapavičius. Jau balandžio mėnesį Lietuvos kariuomenė susidūrė su baltalenių pulkais, o lapkričio 21 – 23 d. ties Radviliškių miškais, sutriuškino bermontininkus, paimdama didžiulį karo grobį – patrankų, kulkosvaidžių, šautuvų automobilių, šovinių ir kt.

Pamažu Lietuvos kariuomenė sustiprėjo ir 1940 metais jau buvo drausminga, gerai išmokyta, stiprios kovinės dvasios ir savo Tėvynę pasiryžusi apginti jėga. Gaila ir kartu tragiška, kad tam tikrais aplinkybėmis priešas buvo įsileistas be šūvio, net sutiktas su duona ir druska.

Po daugiau kaip pusės šimto metų Lietuvos kariuomenė vėl atgyja. Tad atgyja ir jos gimimo diena – lapkričio 23-oji. Pagrindinės šventės iškilmės, žinoma, vyks atskirose kariuomenės dalyse, pulkuose. Bet gi ši šventė – tai tautinė šventė ir visuomenė taip pat joje dalyvauja. Juk vyksta kariuomenės paradas, minėjimai, koncertai. Vyksta iškilmingos pamaldos, duodama priesaika Tėvynei, dedami vainikai prie Nežinomojo Kareivio kapo, prie Tėvynės gynėjų kapų. Prisimenami žuvę rezistentai – partizanai. Degamos žvakutės. Svarbu, kad ši diena taptų nuoširdžia meilės Tėvynei demonstracija. Kartu ir padėkos diena visiems, kovojusiems ir kovojantiems dėl jos laisvės ir ateities.

Iš Angelės Vyšniauskaitės knygos
"Mūsų Metai ir Šventės"

Lietuvos kariuomenė žygiuoja į Vilnių 1939 m. spalio 28 d.

MATERIAIS ZELINA

Rimkus, Indriunas & Devus

ALVENARIA - HIDRÁULICA - ELÉTRICA
FERRAMENTAS - FERRAGENS - UTILIDADES

Rua Pinheiro Guimarães, 860 (próximo a Av. Zelina)

274-0114

SKAITYTOJAI RAŠO

Rio de Janeiro, 06 de Novembro 95

Prezado amigo Revmo. Petras

Tenho a grata satisfação de acusar o recebimento dos adesivos da Lituânia.

Agradeço de coração e os usarei com muito orgulho no meu carro, em assim procedendo, estarei honrando as origens do meu país.

Fiquei muito alegre e emocionado ao ver o Monsenhor Pio, com o nosso grupo, na fotografia. Obrigado por recordar aqueles momentos saudosos.

Obrigado por tudo, abraços fraternos, e que Deus o ilumine na sua missão pastoral na paróquia de Vila Zelina reduto de nossos queridos amigos lituanos.

Alberto Siaudžionis

Gerbiamieji išėivijos kunigai,

1986 m. vasario 5 d. žuvusio žymaus tikinčiųjų teisių gynėjo ir kovotojo už Lietuvos žmonių laisvę kun. JUOZO ZDEBSKIO mirties 10-osioms metinėms norėtume išleisti knygą. Ji parašyta remiantis unikalia KGB archyvų išlikusia medžiaga iš kun. Zdebskio 8 to mų sekimo bylos. Pagal šios bylos dokumentus parašytoje knygoje atskleidžiame ne tik pasišventusio kunigo ir kovotojo asmenybę, bet ir KGB persekiojimų refinuotumas, klasingumas, veidmainingumas ir žiaurumas.

Taip pat parengta spaudai kun. JUOZO ZDEBSKIO bendražygių ir bendraminčių prisiminimai apie jo artimo meilės darbų, misijų kelionių, katalikiškos spaudos rengimo bei platinimo ir kitą veiklą.

Kviečiame paremti šį darbą. Tai bus įnašas į Tautos karžygių ir Bažnyčios istorijos fondą.

Jei atsirastų daugiau lėšų, su džiaugsmu tęstume šitokių knygų leidybą.

GERIAUSIAS BŪJAS UŽSIMOKĖTI MŪSŲ LIETUVOS PRENUMERATA: išrašyti čekį PETRAS RUKŠYS vardu ir pasiųsti laiške paprastu paštu.

Aukotojams dėkosime jų lėšomis išleistose knygose.

Smulkesnė informacija (bet kuriuo patos metu) – Vilnius, tel. 22-58-62, ses. LORETA TERESĖ.

Knygos rėmimo aukų perlaidas prašome siųsti adresu:

Kun. AUŠVYDAS BELICKAS
Šv. Mykolo 8-12
Vilnius, 2001, Lietuva

INFORMACIJA

Informuojame, kad Lietuvos Bankas numato išleisti proginę monetą, skirtą Penktosioms Pasaulio lietuvių sporto žaidynėms, kurios vyks Lietuvoje š.m. liepos 30 – rugpiūčio 5 d.

Monetos nominalas 10 litų. Pagaminta iš vario – nikelio lydinio. Masė 13,15 g. skersmuo 28,7 mm. Monetos kaina 15 litų.

Nukaldinta Lietuvos Monetų kalykloje.

Monetos aprašymas:

Vienoje pusėje pavaizduotas Žemės gaublys; bėgantis sportininkas, dešinėje rankoje nešantis liepsnojantį deglą (žr. iliustr.)

Monetos briaunoje nuorašas LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ;

Prašytume apie šios monetos išleidimą informuoti lietuvių išėivių bendriją Brazilijoje. Jeigu norėtumėte įsigyti šią monetą – Jūsų atsakymas būtų laukiamas iki liepos mėn. 12 d.

Papildomą informaciją galime suteikti tel. 370 2 224 647, faks. 370 2 626 992

PARDUODAMAS

ŽODYNAS

DICIONÁRIO

PORTUGUÉS-LITUANO
LITUANO-PORTUGUÉS

Kreiptis į šv. Juozapo parapiją
Rua Inacio, 671 – Tel. 63.59.75

DĖMESIO!

KAIP SKAMBINTI Į LIETUVĄ

Atrodo, kad prieš keletą savaičių buvo įvesta nauja telefonų sistema, kuri pakeičė iki šiol veikiančią tvarką. Daband skambinant į Lietuvą reikia vartoti kitą sistemą. Reikia vartoti DDI numerį 00 paskui Lietuvos numerį 370 ir po to miesto numerį, kur reikia įnumesti 2 Taigi Vilnius jau nebeturi 22, bet tik 2 ir Kaukas nebeturi 27, bet tik 7. Visi kiti miestai praranda pirmutinį 2 numerį.

Skambinti į Vilnių reikia sudaryti seką čius numerius 00 370 2 ir namų numeriu

Čia yra kitų miestų telefonų kodai.

Alytus	35	Palanga	36
Anykščiai	51	Panevėžys	54
Birštonas	10	Pasvalys	71
Biržai	20	Plungė	18
Druskininkai	33	Prienai	49
Elektrėnai	37	Radviliškis	92
Gargždai	40	Raseiniai	28
Ignalina	29	Rokiškis	78
Jonava	19	Šakiai	47
Joniškis	96	Šilalė	69
Jurbarkas	48	Šilutė	41
Kaišiadorys	56	Širvintos	32
Kaunas	7	Švenčionys	17
Kėdainiai	57	Šiauliai	14
Kelmė	97	Skuodas	16
Klaipėda	61	Tauragė	46
Kretinga	58	Telšiai	94
Kupiškis	31	Trakai	38
Lazdijai	68	Ukmergė	11
Marijampolė	43	Utena	39
Mažeikiai	93	Varėna	60
Molėtai	30	Vilkaviškis	42
Nakmenė	95	Vilnius	2
Nida	59	Visaginas	66
Pakruojis	91	Zarasai	70

IŠSIKIRPKITE ŠIA LENTELE IR PARSIDĖKITE PRIE TELEFONŲ KNYGOS

PARDUODAME

AUTOMOBILIAMS

LIPINĖLIUS

VĒLIAVĒLES

RUA INACIO 671 - V. ZELINA

SERVIÇOS DE ARQUITETURA

Solange Alionis

ARQUITETA

ÇA. STA. HELENA, 81
V. PRUDENTE – SÃO PAULO
FONE: 914-49.50

Jener imóveis Ltda.

ADMINISTRAÇÃO – LOCAÇÃO
COMPRA – VENDA

CRECI J-684

Rua Topazio nº 76 – Aclimação
04105-060 – São Paulo - SP.

Fone: 277-4855
fax – 277-6948

MŪSŲ ŽINIOS

SAJUNGOS METINĖ ŠVENTĖ

Šiomet Sąjunga švenčia 64 metus nuo įkūrimo. Metinė Sąjungos šventė buvo lapkričio 11 dieną. Šventėje dalyvavo labai daug Sąjungos narių.

Sąjungos pirmininkas Algimantas Saldys atidarė šventines iškilmes pasakydamas kalbą ir pristatydamas praėjusių metų Sąjungos veiklos santrauką. Sąjunga gana gerai stovi finansiškai, teigiamai išsprendė bylas su Vila Belos mokyklos nuomininkais, dosniai remia mūsų lietuviškąją spaudą ir kultūrinius parengimus bei atvykstančius artistus iš Lietuvos.

Po pirmininko kalbos, Sąjungą sveikino Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Vera Tatarūnienė kviesdama laikytis vienybės ir bendrai dirbti dėl lietuviybės išlaikymo mūsų kolonijoje.

Po oficialios Sąjungos minėjimo dalies buvo šeimyniškos vaisės su "šurasuku" ir kitokiais užkandžiais bei gėrimais.

Sąjunga žengia į 65-sius metus. Linkime valdybai ir visiems nariams geros darbuotės organizacijos išlaikyme ir darbe dėl mūsų kolonijos gerovės.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINIS KONSULATAS
SAN PAULYJE

Consulado Geral da República
da Lituânia em São Paulo

JONAS VALAVIČIUS
Cônsul Honorário

Rua Cap. Otavio Machado, 207
04718-000 SÃO PAULO – SP
Fone: 522-42.24 e 247-08.71

AUKA PRISIDĖK PRIE LIETUVIŠKOS
SPAUDOS IŠLAIKYMO

Šio "ML" numerio

GARBĖS LEIDĖJAI

MARIJA JAKIŪNIENĖ

mylimojo vyro

ČESLOVO JAKIŪNO

dvylikty mirties metinių proga (lapkričio 23 d.)

Širdingas ačiu mūsų mielai skaitytojai už paramą mūsų spaudai ir pagarbiai prisimename velionį a.a. Česlovą.

Redakcija ir administracija

MALONIAI KVIĘCIAME VISUS Į

**LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
CHORO 59 METŲ SUKAKTUVINI**

KONCERTA

SEKMADIENĮ, LAPKRIČIO 26 DIENA, 16:00 VAL.

SESELIŲ PRANCIŠKIEČIŲ SALĖJE – Rua Campos Novos, V. Zefina
PAKVIĖTAIMI PAS CHORISTUS

Sveikiname

mielą ir nenuilstamą kleboną

KUN. JUOZĄ ŠEŠKEVIČIŲ

gimtadienio proga (lapkričio 18 d.)

Linkime mielam sukaktuvininkui geros sveikatos ir gausios Dievo palimos, kad galėtų laimingai užbaigti ryžtingai pradėtus savo gerus darbus

Parapiečiai ir kolonija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ
MALONIAI KVIĘČIA VISUS Į

LITUANIKA

Į PAVASARIO ŠVENTĖ

Lapkričio (Novembro) 19 dieną

BILIETAI PARAPIJOJ Tel: 63.59.75 ir pas V. TATARŪNIENĖ Tel: 63.73.44
ORGANIZUOJA BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ